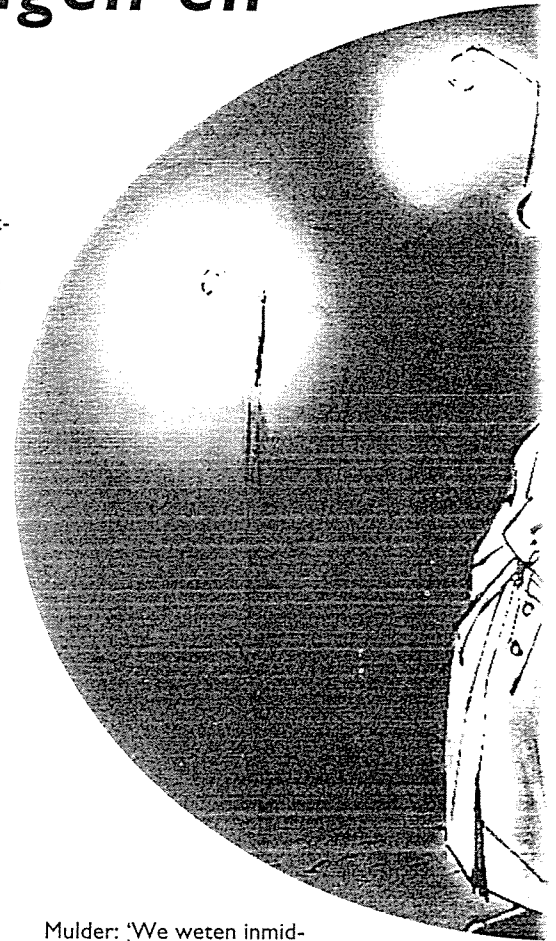

Krijgsmachtdelen combineren afdelingen Inlichtingen en Veiligheid

De doelmatigheidsoperatie is ook niet voorbij gegaan aan de deur van het ressort Inlichtingen en Veiligheid. Verschillende afdelingen van de krijgsmachtdelen worden onder eenhoofdige leiding gebracht bij de Centrale Organisatie. Sinds 1 juli hebben ook deze delen van de krijgsmacht een nieuwe structuur.

De basis voor de nieuwe structuur van de inlichtingendienst binnen Defensie is niet in de afgelopen twee jaar gelegd, maar al eerder. Al in 1987 werd boven de afdelingen Inlichtingen en Veiligheid van de krijgsmachtdelen functioneel een Hoofd Militaire Inlichtingen Dienst (HMID) geplaatst, zegt kolonel Hans Mulder, hoofd van de Militaire Inlichtingendienst Koninklijke Landmacht. 'Ook op het gebied van Inlichtingen en Veiligheid bleken

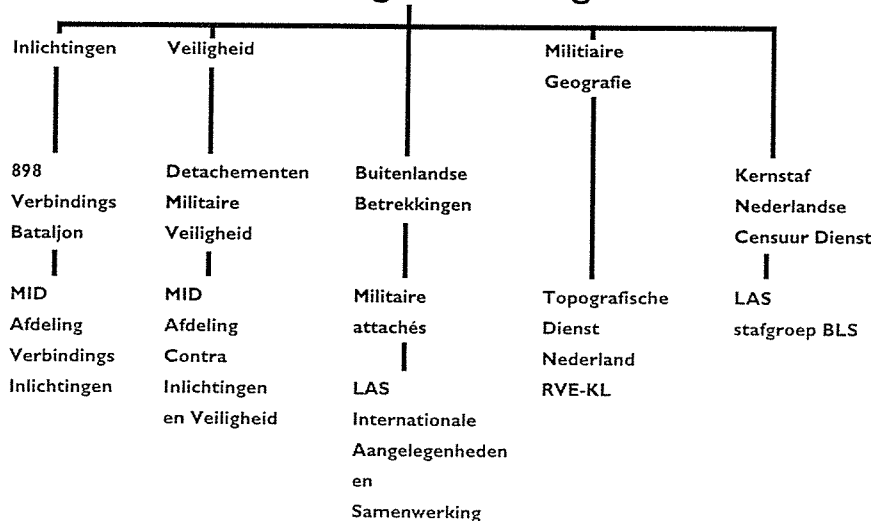
besparingen mogelijk. De drie krijgsmachtdelen hadden verschillende afdelingen die soms ongeveer hetzelfde werk deden. Nu is besloten om deze afdelingen te combineren en onder te brengen bij HMID. Naast de verkleinde Afdelingen Inlichtingen en Veiligheid van de krijgsmachtdelen waren er reeds de afdelingen Inlichtingen, Contra-inlichtingen & Veiligheid en Bedrijfsondersteuning onder verantwoordelijkheid van HMID.' De verantwoordelijkheid voor het personeel en de budgetten is sinds 1 juli overgegaan van de krijgsmachtdelen naar HMID, die direct onder de secretaris-generaal van Defensie valt. Van de ruim 800 functies blijven er in de nieuwe organisatie circa 700 over. Daarvan zullen ongeveer 250 functies terug te vinden zijn in Eibergen, de oude standplaats van 898 Verbindingsbataljon. Deze eenheid wordt samengevoegd met een vergelijkbare eenheid van de luchtmacht, 1 Luchtmacht Verbindingsgroep. Op termijn wordt mogelijk ook een deel van de zusterenheid van de marine in Eibergen geplaatst.

Mulder: 'We weten inmiddels welke functies komen te vervallen. Ook de structuur van de nieuwe Militaire Inlichtingendienst Koninklijke Landmacht is inmiddels bekend. De nieuwe eenheid zal bestaan uit een bureau Inlichtingen, een bureau Veiligheid en een bureau Militaire Geografie. De werkwijze is helemaal toegespitst op de informatiebehoefte van de opdrachtgever. Dat kan de bevelhebber zijn of de Directeur Beleid en Planning, maar ook bijvoorbeeld de commandant van het Duits-Nederlandse Legerkorps of de commandant van de Operationele Staf. Wij verzamelen niet alleen informatie uit voor iedereen toegankelijke bronnen, zoals een krant, maar ook uit geheime bronnen. In de praktijk blijkt de informatie uit de open en de geheime bronnen wel eens te verschillen. Onze kracht zit met name in het combineren van de informatie uit de verschillende bronnen. Het is noodzakelijk dat een commandant kan beschikken over inlichtingen, waarmee hij zijn taak met zo min mogelijk risico's kan uitvoeren. Detailinformatie bijvoorbeeld over een tank die zijn eenheid in Bosnië kan tegenkomen. Naast technische gegevens verzorgen wij tevens de briefings over de laatste stand van zaken in een bepaald gebied. Ook alle opdrachten voor het aanmaken van stafkaarten lopen voor de gehele

Inlichtingen & Veiligheid

MIDKL

Legenda

MID= Militaire Inlichtingendienst

LAS= Landmachtstaf

 oude organisatie

 nieuwe organisatie

krijgsmacht via de nieuwe MID-KL. Sinds de krijgsmacht wereldwijd wordt ingezet, is de behoefte aan kaarten toegenomen. Als er sprake van is dat Nederland mogelijk deelneemt aan een operatie in Burundi, gaat het bureau Militaire Geografie alvast op zoek naar kaarten van dat gebied.'

Mulder: 'Het bureau Veiligheid tenslotte houdt zich onder andere bezig met het beleid ten aanzien van de veiligheid in de Koninklijke Landmacht. Alle zogenaamde veiligheidsonderzoeken voor mensen op vertrouwensfuncties worden door de MID uitgevoerd. Het bureau Veiligheid werkt als tussenpersoon voor de KL en de betrokken afdeling van de MID. Deze afdeling is daarnaast betrokken bij veiligheidsonderzoeken op kazer-

nes en kantoren. Computerbeveiliging krijgt hierbij steeds meer aandacht.'

De MID-KL is niet de enige eenheid die zich intensief bezighoudt met het verzamelen van informatie ten behoeve van de landmacht. Ook 101 Militaire Inlichtingenpeloton (101 MI-Pel onder de 1e Divisie) draagt een belangrijk steentje bij aan de informatievoorziening binnen de KL.

Mulder: 'Er zijn wel duidelijke verschillen. De MID kan en mag als enige gebruik maken van geheime bronnen. Het Militaire Inlichtingenpeloton zal vooral in oorlogstijd actief zijn. We werken ook nu echter intensief samen. Dat heeft onder andere als voordeel dat de scherpte bij het peloton niet verloren gaat en dat er steeds voldoende informatie is om de commandanten te ondersteunen.'

'We willen al voor de evaluatie een aanpassing'

Inlichtingenpeloton bewaakt de wereld

Bij velen roept de term 'militaire inlichtingen' beelden op van mannen in donkere kamers die met psychologische trucs en een aantal felle lampen het geheugen van een krijgsgevangene binnenste-buiten keren. 101 Militaire Inlichtingenpeloton houdt zich echter na de herstructurering met meer bezig. Eén ding is onveranderd gebleven: alles draait om informatie.

Bij verschillende eenheden is het werk na de val van de muur aanmerkelijk minder geworden of zelfs helemaal stilgelegd. Velen dachten dat ook het werk voor de militaire inlichtingendienst zou afnemen nu de Rus meer weg heeft van een slapende reus dan van een wereldmacht met gevaarlijke ambities. Niets lijkt minder waar. 'Ondanks het feit dat we niet langer 24 uur per dag, zeven dagen in de week naar het Oosten hoeven te kijken, is de werkdruk alleen maar toegenomen', zegt majoor Harry Jacobs, commandant van 101 Militaire Inlichtingen Peloton (MI-Pel) in Ede. 'Voorheen hadden we aan de Sovjet-Unie een bekende vijand. Tegenwoordig moeten we onze aandacht richten op meerdere landen.' De ontwikkelingen in de wereld worden

door 101 MI-Pel op de voet gevolgd. In beperkte mate richt de aandacht zich nog op de voormalige Sovjet-Unie. Vooral de ontwikkelingen op de Balkan, in het Midden-Oosten en in Afrika vragen van het 43 man tellende peloton bijzondere aandacht. Jacobs: 'We hebben de organisatie helemaal moeten aanpassen aan de nieuwe situatie in de wereld. Niet langer is onze tweede taal het Russisch. We hebben nu ook taalspecialisten Servo-Kroatisch en Frans binnen de gelederen. De IFOR-eenheden hebben behoefte aan goede tolk-vertalers. Om het Dayton-akkoord te laten uitmonden in werkelijke vrede, moet immers heel veel met de verschillende partijen onderhandeld worden.'

De rol die de ondervragers en vertalers speelden in de oude organisatie is weliswaar anders, maar niet minder belangrijk geworden. Een groot verschil met vroeger is ook dat deze vorm van informatievoorziening samen met de terreinanalyse en de militaire (gevechts)inlichtingen onder één dak is gebracht. Jacobs: 'Wij werken momenteel met vier verschillende ploegen. In de eerste ploeg zitten de vertalers en de ondervragers; in de tweede ploeg zijn de terreinanalisten ondergebracht; de derde ploeg herbergt de specialisten op het gebied van de militaire inlichtingen en de vierde ploeg zorgt voor de documentatie en de reproductie van de informatie.'

Taken

Vooral de 1e Divisie van het Legerkorps is klant van 101 MI-Pel. Het peloton houdt de divisiestaf en de daar ondergebrachte bataljons op de hoogte van voornamelijk militaire ontwikkelingen. 'Toch verzorgen wij niet alleen militaire informatie', zegt Jacobs. 'Voor de beeldvorming is het immers ook nodig om van de politieke situatie op de hoogte te zijn. Wij geven daarom eens in de maand de 'Info-scoop' uit. Hierin worden allerlei gegevens uit zogenaamde 'open bronnen' gecombineerd.'

Vervolg op pagina 8

Onze Ruslandspecialist combineert bijvoorbeeld de informatie uit Russische kranten met informatie uit Europa en Amerika. Ook informatie die via de televisie is doorgegeven wordt hierin opgenomen. Dag en nacht hebben we een aantal televisies en videorecorders aan staan om ervoor te zorgen dat we alles op de voet kunnen blijven volgen.

Een tweede produkt is een half jaarlijks overzicht waarin verslag wordt gedaan van de ontwikkelingen van de afgelopen maanden. Daarbij maken we ook veel gebruik van kaarten en fotomateriaal. We hebben voldoende apparatuur en kennis in huis om deze beide periodieken zelf te produceren.'

De 1e Divisie is niet de enige klant van 101 MI-Pel. Voor het huidige Centrum Voor Vredesoperaties verzorgt het peloton bijvoorbeeld de documentatie, daarnaast vindt er ook regelmatig uitwisseling van informatie met de andere krijgsmachtdelen plaats.

Jacobs: 'Regelmatig hebben wij contact met de collega's van de andere krijgsmachtdelen en de mensen van Inlichtingen en Veiligheid in Den Haag.

Bovendien hebben we ook vaak internationale samenwerkingsverbanden. Bij oefeningen bieden we vaak ondersteuning op het gebied van ondervragingstechnieken. Tijdens één oefening confronteren we dan 'krijgsgevangenen' met drie verschillende ondervragingsteams, een Nederlands, een Duits en een Engels. Niet alleen voor de militairen zelf maar ook voor ons, is deze vorm van samenwerking bijzonder leerzaam. Er zijn vrij veel verschillen in de ondervragingstechnieken van de verschillende landen. Zo kunnen we iemand die straks uitgezonden wordt redelijk breed voorbereiden op een mogelijk krijgsgevangenschap.' De tolken en ondervragers van 1 Militairen Inlichtingen Groep hebben een bijzonder druk jaarprogramma. Jaarlijks draait de ploeg mee bij 25 oefeningen. 'Aan deze ondersteuning is enorme behoefte. De KL traint daarbij mensen van alle krijgsmachtdelen en vervult dus een single-service managementfunctie. Daarnaast geven we regelmatig voorlichting op het Instituut Defensie Leergangen en bijvoorbeeld bij de IFOR-eenheden. De behoefte aan informatie over gijzelingen en krijgsgevangenschap bleek enorm groot. Gelukkig kunnen wij op basis van recente ervaringen van in Bosnië gegijzelde militairen een actueel beeld schetsen. Dat oogst erg veel

waardering bij de eenheden.'

Een andere belangrijke taak van 101 MI-Pel, is het op de hoogte houden van de G-2 (inlichtingen en veiligheid) van de divisie en van de S-2'en van uit te zenden bataljons. Jacobs: 'Voor een S-2 is het noodzakelijk om iedere dag over de juiste infor-

Sergeant-majoor Nieboer verzamelt 'open bron'-informatie

matie te beschikken. Van hem wordt immers weer verwacht dat hij precies weet wat de risico's tijdens de operatie zijn. Liefst willen wij de S-2 in de voorbereidingsfase van een uitzending één dag in de week begeleiden en vlak voor de uitzending zelfs nog meer. Zo nodig sturen we iemand mee naar Bosnië om de zaak daar draaiende te krijgen tot de S-2 exact weet welke informatie hij wéér kan krijgen.'

Problemen

Zoals bij veel andere eenheden, komen tijdens de realisatiefase van het herstructureringsproces problemen boven tafel die niet in de memoranda waren voorzien. Jacobs: 'Bij onze eenheid gaat het dan voornamelijk om de administratieve ondersteuning. Juist omdat hier zoveel informatie verwerkt moet worden en omdat onze mensen zo vaak op oefening zijn, is een administratieve kracht bittere noodzaak. Informatie die hier 's ochtends rond zeven uur verwerkt moet worden, komt nu binnen via de ook op deze kazerne gehuisveste hersteleenheid. De informatie komt dus eigenlijk via een omweg binnen. Wij kunnen het echter niet maken om de divisie en de bataljons een dag later van infor-

matie te voorzien. We hebben daarom nu al een OTAS-wijziging aangevraagd. De nood is zo hoog dat wij niet kunnen wachten op de officiële evaluatiedatum van 1 juli 1997. Een tweede probleem is de continuïteit van de vulling. Op dit moment hebben we nog veel hoger opgeleid

personeel dat hier bijvoorbeeld na de diensttijd is blijven hangen. We werken hier in een ontspannen sfeer, hebben plezier in ons werk en hebben een interessant vak. Het is daarom tot nu toe geen enkel probleem om de vacatures gevuld te krijgen. Op een paar functies na zijn we volledig gevuld, de rest is nog in opleiding. Onze mensen zijn heel sterk gespecialiseerd in een bepaald vakgebied, een bepaald land of een taal. Vóór een opvolger is ingewerkt, ben je al snel een half jaar verder. We moeten dus met uiterste zorg kijken naar het opleidingstraject en de inwerkperiodes. We willen kwaliteit blijven leveren, daarom zou ik ook het liefst zien dat het personeel van 101 MI-Pel het label 'specialist' krijgt. Daarmee is het mogelijk om deskundigen langer dan drie jaar

op functie te hebben.'

Niet alleen de vulling in de toekomst is een belangrijk punt van zorg voor commandant Jacobs. Gaande de reorganisatie blijken veel functie-omschrijvingen niet aan te sluiten bij onze taakstelling en de informatiebehoefte van de 1e Divisie. Jacobs: 'We willen liefst zo snel mogelijk de noodzakelijke aanpassingen doorvoeren. De verzoeken daartoe zijn de deur al uit. Het is voor ons belangrijk dat we niet alleen op individueel niveau, maar ook in groepsverband geoefend zijn en dat we zeker weten dat alles wat we nodig hebben ook aanwezig is. Als we in oktober compleet zijn, wordt het tijd dat we met elkaar een oefening draaien. Graag zouden we dan alle spullen uit het MOB-complex halen om te kijken of de uitrusting compleet is. Dat willen we in ieder geval vóór 1 juli 1997, de datum van de evaluatie van onze reorganisatie, gedaan hebben. Maar, zoals gezegd, het zou mooi zijn als wij nu al een aantal wijzigingen kunnen doorvoeren. Zonder eigen logistieke medewerker bijvoorbeeld hebben we, zo blijkt nu, te weinig ondersteuning.'